

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 2019

29 Ιανουαρίου 2020, Αίθουσα εκδηλώσεων ΕΤΚΑ/ΠΕΟ

Καλωσόρισμα Παύλου Καλοσυνάτου

Γενικού Διευθυντή του ΙΝΕΚ-ΠΕΟ

Αγαπητοί φίλοι, αγαπητές φίλες

Συνάδελφοι και συναδέλφισσες

Σας καλωσορίζω στην σημερινή μας εκδήλωση για την παρουσίαση της ετήσιας Έκθεσης για την Οικονομία και την Απασχόληση 2019 και σας ευχαριστώ για την τιμή που μας κάνετε να είστε μαζί μας σ' αυτή τη σημαντική ετήσια δραστηριότητα του Ινστιτούτου Εργασίας Κύπρου ΠΕΟ.

Η ετήσια έκθεση του ΙΝΕΚ-ΠΕΟ για την οικονομία και την απασχόληση πραγματοποιείται σε μια στιγμή κατά την οποία έχουν πυκνώσει τα σημεία ότι η οικονομική άνοδος της πενταετίας 2015-2019 πλησιάζει εκτός απροόπτου στο τέλος της. Για το 2020 προβλέπεται περαιτέρω επιβράδυνση της οικονομίας που θα οδηγήσει το ΑΕΠ σε αύξηση 2,5%.

Κατά το 2019, πέμπτο συνεχόμενο έτος ανοδικής πορείας της οικονομίας, το διαθέσιμο παραγωγικό δυναμικό της χώρας χρησιμοποιείται πλήρως και η οικονομία αναπτύσσεται πλέον με ύψος παραγωγής που εξαντλεί την δυνατότητα να διατηρήσουμε υπό έλεγχο το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Με άλλα λόγια: η μεγάλη ανοδική πορεία της τελευταίας πενταετίας φαίνεται να φτάνει στο τέλος της.

Το τέλος της οικονομικής ανόδου σχετίζεται άμεσα με το γεγονός ότι η στήριξη της οικονομικής μεγέθυνσης στον τουρισμό και στην οικοδομική δραστηριότητα, κατά τα φαινόμενα έχει ολοκληρώσει τον κύκλο της. Η συμβολή των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στην διαμόρφωση του ΑΕΠ πιθανότατα θα επηρεαστεί αρνητικά εάν διατηρηθεί, και πολύ περισσότερο εάν ενταθεί η γεωπολιτική αβεβαιότητα στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Αβεβαιότητα προκαλεί επίσης το BREXIT, αφού η Μεγάλη Βρετανία είναι ο σημαντικότερος πελάτης του κυπριακού τουρισμού.

Με αυτά τα δεδομένα, φαίνεται τώρα ότι το καθεστώς οικονομικής μεγέθυνσης θα μετατραπεί από εξωστρεφές, με κινητήρια δύναμη τις εξαγωγές, σε εσωστρεφές, με κινητήρια δύναμη τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου και ιδιαίτερα με την εσωτερική κατανάλωση. Αυτή όμως η στροφή από την εξωτερική στην εσωτερική αγορά, είναι εύλογο να αναμένουμε ότι θα προκαλέσει κατά το 2020 περαιτέρω διεύρυνση του ήδη απειλητικού ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Για να αποφευχθεί κάτι τέτοιο, σε καθεστώς κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, επομένως χωρίς την δυνατότητα υποτίμησης του εθνικού νομίσματος, δύο μέτρα φαίνονται εφικτά για την συγκράτηση του ελλείμματος στις τρέχουσες συναλλαγές: πρώτον, η μείωση των περιθωρίων κέρδους των εξαγωγικών επιχειρήσεων ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές και να συγκρατήσουν στο ίδιο ύψος τις πωλήσεις τους, και δεύτερον, η διανομή του προϊόντος προς όφελος της εργασίας προκειμένου να συγκρατηθούν οι εισαγωγές αφού η ροπή των μισθωτών προς κατανάλωση εισαγομένων προϊόντων είναι μικρότερη από την αντίστοιχη ροπή των εισοδημάτων του κεφαλαίου. Εάν η εφαρμογή αυτών των μέτρων δεν καταστεί εφικτή, η διόρθωση του ελλείμματος θα επέλθει αναγκαστικά μέσω επιβράδυνσης της εσωτερικής ζήτησης και του όγκου παραγωγής, αύξησης της ανεργίας και εκ νέου μείωσης ή στασιμότητας των μισθών.

Μια πολιτική αναδιανομής εισοδήματος θα πρέπει να στραφεί προς τις επιχειρήσεις, αφού κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας τα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων έχουν φτάσει σε ιστορικά ψηλά επίπεδα: το καλοκαίρι του 2019, ο δείκτης κερδοφορίας (απόδοση παγίου κεφαλαίου) στον επιχειρηματικό τομέα βρισκόταν σε επίπεδο τουλάχιστον 25% ανώτερο έναντι του 2010, κυρίως επειδή οι μισθοί δεν έχουν αυξηθεί ουσιαστικά παρά την ραγδαία πτώση του ποσοστού ανεργίας. Μεγάλες δε αυξήσεις εμφανίζουν και οι άλλοι δείκτες κερδοφορίας. Επομένως, μια αύξηση της αγοραστικής δύναμης των μισθωτών θα ήταν όχι μόνο κοινωνικά δίκαιη, αλλά και μακροοικονομικά επωφελής.

Όσον αφορά την απασχόληση, στη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού κύκλου, υπήρξαν αυξήσεις στον αριθμό των εργαζομένων. Αυτό όμως δεν συνέβη ως αποτέλεσμα πολιτικών αποφάσεων αλλά επειδή επιπλέον εργαζόμενοι ήταν αναγκαίοι για να πραγματοποιηθεί αυξημένη παραγωγή, δηλαδή για να αυξηθεί το ΑΕΠ. Έτσι, η μεγάλη άνοδος του ΑΕΠ στη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας, με δεδομένη την πολύ μικρή βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, οδήγησε σε μεγάλη αύξηση του αριθμού των εργαζομένων που κάλυψε τις απώλειες σε απασχόληση που προκάλεσε η μεγάλη ύφεση των ετών 2012-2014. Το γεγονός όμως ότι δημιουργήθηκε απασχόληση για περισσότερους εργαζόμενους δεν πρέπει να συσκοτίζει το γεγονός ότι αυτό έγινε με χειρότερους όρους αμοιβών αλλά και εργασιακών σχέσεων.

Η μερική απασχόληση, η οποία συνήθως είναι ακούσια (δεν είναι δηλαδή επιθυμητή διότι οι εργαζόμενοι χρειάζονται το εισόδημα που δίνει η εργασία με πλήρες ωράριο), παρά την σχετική υποχώρησή της μετά το 2015, αφορά σήμερα έναν στους είκοσι μισθωτούς έναντι ενός στους πενήντα το 2008. Θα πρέπει επίσης, για να βρισκόμαστε πιο κοντά στην πραγματικότητα της αγοράς εργασίας, να λαμβάνουμε υπόψη μας εκτός από τους ανέργους, και τους αποθαρρημένους ανέργους που οι στατιστικές δεν καταγράφουν επειδή αυτοί δεν αναζητούν ενεργητικά εργασία. Θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας και το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού: ένας στους τέσσερις κατοίκους της Κύπρου βρισκόταν το 2019 κάτω από το κατώφλι φτώχειας του 2008 έναντι ενός στους επτά το 2008. Αυτό συμβαίνει μετά από πέντε έτη οικονομικής ανόδου, της οποίας τα οφέλη δεν επιμερίστηκαν σε ολόκληρη την κοινωνία αλλά μόνο στο πιο εύπορο τμήμα της.

Αγαπητές φίλες, αγαπητοί φίλοι,

Αυτές τις εξελίξεις και άλλες θα παρουσιάσει με περισσότερη λεπτομέρεια στη συνέχεια ο Ηλίας Ιωακείμογλου που είχε την επιστημονική ευθύνη εκπόνησης της Έκθεσης.

Τη συνδικαλιστική διάσταση αυτών των εξελίξεων θα αναδείξει ο συν Πάμπης Κυρίτσης, πρόεδρος του Δ.Σ. του ΙΝΕΚ και γενικός γραμματέας της ΠΕΟ.

Εμείς στο Ινστιτούτο Εργασίας, θέλουμε να πιστεύουμε ότι και αυτή τη χρονιά με την έκθεση μας συμβάλουμε σε ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτικό προβληματισμό για την αναγκαιότητα χάραξης μίας εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής που θα θέτει στο επίκεντρο της τους εργαζόμενους, γυναίκες και άντρες και που θα έχει την πραγματική φιλοδοξία να ικανοποιήσει τις σύγχρονες ανάγκες της λαϊκής οικογένειας. Ευχόμαστε, τέλος, η έκθεση μας να αφήνει ικανοποιημένο το συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας μας και ιδιαίτερα την ΠΕΟ, με την έννοια ότι το αναλυτικό και επιστημονικά τεκμηριωμένο πλαίσιο που παραδίδουμε σήμερα θα βοηθήσει στη διαμόρφωση των θέσεων και των αγωνιστικών της δράσεων.

Σας ευχαριστώ ακόμα μια φορά για τη τιμή που μας κάνετε να είστε σήμερα μαζί μας.